

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobkyně: **T. M. A T.**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika,
zastoupené JUDr. A. N.,
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2019 č. j. OAM-152/ZA-ZA11-HA13-2019, o udělení mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2019 č. j. OAM-152/ZA-ZA11-HA13-2019 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozhodnutím nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen *zákon o azylu*).
2. Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu a navrhla, aby rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Namítala, že v jejím případě jsou splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Současně se ohradila proti závěru žalovaného, že jediným důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla snaha legalizovat pobyt v České republice za účelem soužití s rodinou. Poznamenala, že pokud by byla vedena touto snahou, určitě by o získání některého z pobytových oprávnění žádala už dříve, v době, kdy byl její zdravotní stav lepší a mohla tak synovi a jeho rodině pomáhat. Poukázala na to, že po několik let však žila ve Vietnamu sama a o pobyt v ČR nijak neusilovala. V současné době již poskytování žádné pomoci není schopna a naopak, sama pomoc potřebuje. I když tedy opakovaně uváděla, že by chtěla se synem a jeho rodinou žít, pak důvodem není její přání být příbuzným nablízku, ale skutečnost, že s ohledem na svůj zdravotní stav nezbytně potřebuje péči a pomoc, kterou jí nikdo jiný není schopen poskytnout. Žalobkyně uvedla, že žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že se v daném případě nejedná o případ hodný zvláštního zřetele s tím, že její zdravotní potíže nespádají do zdravotních potíží bezprostředně ohrožujících život, když jediné takové mohou být důvodem k udělení humanitárního azylu, není-li možno poskytnout adekvátní léčbu v domovském státě. Namítala, že žalovaný při hodnocení její situace v podstatě zcela opomíjí skutečnost, že porucha zdraví nemusí mít vždy povahu poruchy fyzické schránky člověka, ale může se jednat také o psychické poruchy, které dané osobě zcela znemožňují vést normální život, činí ji zcela závislou na péči jiných a mohou být také bezprostředně život ohrožující. Z předložených zpráv vyplývá, že je nejistá, zmatená a vyžaduje neustále pomoc a kontrolu a to i v běžných životních situacích. Není schopna samostatně jednat a rozhodovat se. Kromě depresivních stavů trpí také chronickým únavovým syndromem, migrénami, celkovou slabostí. Psychické problémy se odrážejí také na jejím celkovém fyzickém stavu. Jakákoliv psychická zátěž povede ke zhoršení jejího stavu. Je nebezpečí, že v případě nuceného vytržení z rodiny syna, ve které je její stav relativně stabilní, dojde k prudkému zhoršení, vedoucímu k psychickému zhroucení a případně i sebevražednému pokusu. Co se týče možnosti péče o ni v případě návratu do Vietnamu, cituje žalovaný v napadeném rozhodnutí zprávu Mezinárodní organizace pro migraci o současné situaci ve Vietnamu. Žalobkyně namítala, že tato zpráva však pouze ve velmi obecné rovině konstatuje, že v současné době existují organizace a orgány zabývající se poskytováním pomoci při hledání zaměstnání, pomoci ohroženým skupinám občanů a navrátilcům. Tato zpráva je však velmi obecná, žádné podrobnější informace o systému péče o starší osoby, navíc trpící duševními poruchami si žalovaný vůbec nezjistil. V této souvislosti poznamenala, že vietnamský systém péče o starší osoby v podstatě nefunguje, neboť v souladu s vietnamskou tradicí se o staré rodiče mají postarat děti. Ve Vietnamu by však nebyl nikdo, kdo by jí alespoň elementární péči poskytl. Ona sama vzhledem ke svému psychickému stavu by už vůbec nebyla schopna si uspokojení svých potřeb si zajistit, ani v situaci, kdy by jí syn k tomu poskytl finanční prostředky. Žalobkyně má za to, že v jejím případě jsou dány důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný nedostatečně její situaci prošetřil, zejména s ohledem na možnost následné péče o

návratu do Vietnamu a taktéž nesprávně vyhodnotil její zdravotní stav jako život neohrožující, když podcenil její vážné psychické problémy.

3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal především na žalobou napadené rozhodnutí a vyslovil názor, že vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci. Dle žalovaného z vyjádření psycholožky z 1. 12. 2018 vyplývá, že stav žalobkyně je v současné době stabilizovaný. Žalobkyně během pohovoru prezentovala to, že si nepamatuje, neví jakou má nemoc, nezná diagnózu, byla mnohokrát v nemocnici a musí být pod kontrolou a v péči svého syna, nicméně dle žalovaného ze zápisu protokolu o pohovoru vyjádření žalobkyně byla logická, konzistentní, přesná, nevykazovala známky poruchy mozku a ani porušeného vnímání či myšlení. Také žádná odborná lékařská zpráva nepotvrzuje porušení mozku. Ze zprávy Dr. E. z 4. 3. 2019 plyne, že žalobkyně léky snad ani žádné nebere. Dle žalovaného nelze dojít k závěru, že by se jednalo o nemoc bezprostředně ohrožující život či zdraví. Při doplňujícím pohovoru 14. 8. 2019 žalobkyně odpovídala na otázky a na dotaz, zda došlo ke změně jejího zdravotního stavu, odpověděla, že se jí zhoršily bolesti hlavy a sdělila, že doloží zprávy lékařů z poslední doby, k čemuž jí byla stanovena lhůta do 30. 8. 2019. V této lhůtě však nic nedoložila. Správnímu orgánu doručila pouze sdělení psycholožky. Žádné jiné kvalifikované lékařské zprávy nepředložila. Co se týče tvrzení žalobkyně o nedostatečně zajištěné zdravotní péči ve Vietnamu, žalovaný uvedl, že žalobkyně doložila zprávu z roku 2017 z Nemocnice s poliklinikou Kien Xuong, že byla hospitalizována a následně po propuštění jí byly předepsány léky na uklidnění, na tlumení bolesti hlavy a vitamíny. Z materiálů plyne, že obecné předpisy o dostupnosti veřejných služeb platí pro ohrožené skupiny bez omezení. Není tedy zpochybnitelné, že by žalobkyně neměla přístup k lékařské péči v zemi původu a skutečnost, že za léky musí platit, není důvodem k udělení azylu, neboť této povinnosti jsou podrobeni i občané České republiky. Ve vyjádření žalovaný odkázal rovněž na judikaturu Nejvyššího správního soudu.
4. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění, v mezích žalobních bodů, při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.) a po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 9. 2. 2019 podala žalobkyně žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v rámci údajů k podané žádosti a v pohovorech k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně kromě jiného uvedla, že před 10 lety začala mít zdravotní potíže. Neměla žádný úraz. Začalo to z nenadání. Její zdravotní stav se postupně zhoršil natolik, že se již nedokázala sama o sebe postarat. Má potíže s hlavou, špatně jí funguje mozek, což se projevuje tak, že když sedí nebo stojí, náhle upadne. Ve Vietnamu se léčila, byla často hospitalizována. Protože byla velmi nemocná a na léčbu už neměla dostatek finančních prostředků, syn si jí vzal k sobě do České republiky, aby o ni pečoval. Syn pan L. V. T., nar. X je státním příslušníkem Vietnamu a v České republice pobývá již 10 let. Syn žije v České republice na základě pobytového povolení se svou manželkou a dítětem. V České republice provozuje obchod s potravinami. Žalobkyně kromě syna nemá jiné rodinné příslušníky. Její léčba v nemocnici ve Vietnamu spočívala v tom, že ji třikrát denně zdravotní sestra aplikovala injekci, ovšem nepomáhalo jí to a postupně ztrácela paměť. Hospitalizace trvala maximálně 10 až 15 dnů a nikoho pak již nezajímalo, zdali je

v pořádku. Nemocnici musela poté opustit. Hospitalizace probíhala vždy stejným způsobem, v nemocnici užívala rovněž léky. Ty brala i doma. Také v současné době denně užívá léky a je pod dohledem lékařky, jakou má lékařka specializaci neví. Neví ani jaké léky užívá a kolikrát denně si je má vzít. Syn ji vždy léky nachystá. Nejnutnější péči o sebe je schopna zvládnout, ale obává se, že při chůzi nebo sezení upadne. Často se jí točí hlava a zvrací. Na synovi je zcela závislá. Ve Vietnamu musela prodat dům, protože se během léčby zadlužila. Peníze, které jí zbyly, použila na cestu za synem. Ve Vietnamu už nemá žádné zázemí. Žalobkyně dále popisovala, že se cítí velmi slabá. Nejraději by jen ležela. Nemůže ani chodit. Svou diagnózu nezná. Do Vietnamu se syn za ní nemůže přestěhovat natrvalo, protože by tam nic neměl. Byl by tam úplný chudák. Žalobkyně ve Vietnamu nikoho nemá a nemá se tam kam vrátit. V doplňujícím pohovoru 14. 8. 2019 žalobkyně zmínila, že se jí zhoršily bolesti hlavy a paměť. Více zapomíná. Bolí ji rovněž nohy i ruce a má problémy se srdcem. Svou diagnózu nezná. V České republice byla hospitalizována pravděpodobně v šumperské nemocnici 10 dnů, neboť zvracela a točila se jí hlava. Neví, zda má k dispozici nějaké aktuální lékařské zprávy. Když jde někam k lékaři, vždy ji doprovází syn nebo má nějaký jiný doprovod. Na otázku správního orgánu, jakého lékaře v současné době pravidelně navštěvuje, žalobkyně uvedla, že si pamatuje, že jí synův známý vezl někam na rentgen, ale protože byla v mrákotách, nic dalšího k tomu není schopna říci. Nepamatuje si k jakým vyšetřením a jak často dochází. Do Vietnamu se nemůže vrátit nejen kvůli absenci zázemí, ale také proto, že tam nemá nikoho, kdo by o ni pečoval. Ráda by zůstala se svým synem, protože je to jediný člověk, který se může o ni v její situaci postarat. Žalobkyně předložila správnímu orgánu registrační list vystavený 18. 2. 2019 MUDr. K. N., poukaz na vyšetření a lékařskou zprávu ze dne 4. 3. 2019 MUDr. I. E. Následně pak doložila také zprávu z kontrolního psychologického vyšetření ze dne 5. 9. 2019. Ze spisu se rovněž podává, že žalobkyně souhlasila s tím, aby správní orgán za účelem posouzení jejího zdravotního stavu nahlížel do její zdravotní dokumentace.

6. Součástí správního spisu jsou informace shromážděné žalovaným ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu. Žalovaný konkrétně vycházel z informací z cizineckého informačního systému, dále z informace OAMP – Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 31. 5. 2019, zprávy Mezinárodní organizace pro migraci, Údaje o zemi Vietnam 2018, ze dne 28. 1. 2019.
7. Z protokolu o seznámení se s podklady rozhodnutí plyne, že žalobkyně prostřednictvím své zástupkyně byla ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu se všemi podklady seznámena, byla jí dána možnost vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady pro rozhodnutí, vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Žalobkyně avizovala podání písemného vyjádření, což následně učinila. Součástí písemného vyjádření z 13. 2. 2019 jsou i další lékařská vyjádření ke zdravotnímu stavu žalobkyně. V písemném podání žalobkyně uvedla, že v domácnosti syna je jí poskytována pomoc spočívající v přípravě stravy, oblékání, vykonávání některých úkonů osobní hygieny a uspokojování dalších základních potřeb. Žalobkyně zopakovala, že ve Vietnamu je zcela osamělá. Její jediný syn žije v České republice. Ve Vietnamu žila dlouhou dobu sama, začaly se u ní projevovat vážné zdravotní problémy, v jejichž důsledku ztrácela schopnost pečovat o svou osobu. Z její lékařské dokumentace plyne, že není vzhledem ke zdravotnímu stavu schopna samostatného života, je nejistá, zmatená, vyžaduje neustálou pomoc a kontrolu a to i v běžných životních situacích. Není schopna samostatně jednat a rozhodovat se. Kromě depresivních stavů trpí také chronickým únavovým syndromem, migrénami, celkovou slabostí. Psychické problémy se odrážejí také na jejím celkovém zdravotním stavu.

Potřebuje péči a podporu své rodiny, na kterou je velmi fixována. Jakákoliv psychická zátěž povede ke zhoršení jejího stavu, který se díky životu v rodině syna díky jeho péči stabilizoval. Vietnamský systém péče o starší osoby v podstatě nefunguje, neboť v souladu s vietnamskou tradicí se o staré rodiče mají postarat děti. Ve Vietnamu by však nebyl nikdo, kdo by ji alespoň elementární péči poskytl. Ona sama vzhledem ke svému psychickému stavu by už vůbec nebyla schopna uspokojení svých potřeb zajistit, a to ani v situaci, kdyby jí k tomu syn poskytl prostředky. Nesnadný úkol péče o matku převzal tedy na sebe syn v souladu s tradicí a za pomoci manželky se o ni vzorně stará. Syn se již pokoušel upravit jí pobyt na území republiky i jinými způsoby, bohužel neúspěšně. Tato žádost je pro ni poslední možností, jak ji umožnit prožít spolu s rodinou poslední roky jejího života. Života bez svého syna a jeho rodiny není schopna.

8. Krajský soud dospěl k závěru, že se žalovaný při svém rozhodování nevypořádal řádně se skutečnostmi, jež v daném případě vyšly najevo a dostatečně nezkoumal všechny okolnosti, jež mohou být pro jeho rozhodnutí významné.
9. Podle ust. § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
10. Krajský soud předně odkazuje na závěry Nejvyššího správního soudu vyjádřené v rozsudku 5 Azs 47/2003 – 48. V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoliv, to je věcí diskrečního oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, tedy pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického posuzování a zda premisi takového úmyslu byly zjištěny řádným procesním postupem. Krajský soud rovněž považuje za potřebné zmínit, že dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu pro účely posouzení podmínek udělení humanitárního azylu je nutno vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s.
11. Ze závěrů judikatury rovněž plyne, že nepříznivý zdravotní stav může být za jistých okolností důvodem udělení humanitárního azylu. Krajský soud dospěl k závěru, že při hodnocení zdravotního stavu žalobkyně skutkový stav v době rozhodování správního orgánu, tj. k datu 1. 10. 2019 nebyl zjištěn dostatečně, čímž žalovaný porušil ust. § 3 správního řádu, což soud vede ke zrušení napadeného rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Krajský soud žalovanému vytýká, že neměl k dispozici aktuální odborné posouzení zdravotního stavu žalobkyně a to komplexně. Lékařské nálezy jsou z února, resp. března 2019, vyjádření psychologů jsou ještě staršího data a to z července a prosince roku 2018. Žalobou napadené rozhodnutí bylo přitom vydáno až 1. 10. 2019. Aktuálnější je jen zpráva psychologů PhDr. Ž. z 5. 9. 2019. Nadto uvedené lékařské nálezy a vyjádření vůbec nevypovídají o celkovém zdravotním stavu žalobkyně a stupně jeho závažnosti. Žalobkyně přitom zmiňovala zdravotní potíže s mozkovou činností, uváděla, že náhle upadne, postupně ztrácí paměť, často se jí točí hlava a zvrací, zhoršily se jí bolesti hlavy a paměť,

zmínila také, že ji bolí nohy, ruce a má problémy se srdcem. Krajský soud zastává názor, že si žalovaný měl opatřit odborné posouzení zdravotního stavu žalobkyně, navíc za situace, kdy psychologka v kontrolním vyšetření z 5. 9. 2019 uvádí, že u žalobkyně bylo ještě za pobytu ve Vietnamu diagnostikováno poškození mozkové tkáně a s tím související širokospektrální obtíže, následky tohoto poškození se začaly projevovat bezprostředně po stanovení diagnózy, kdy se žalobkyně nacházela v neutěšeném až život ohrožujícím stavu, kdy pobývala ve své vlasti bez prostředků a zdrojů obživy, ve velmi špatném somatickém, ale i psychickém stavu. Psycholožka také zmiňuje, že žalobkyně trpí postraumatickou stresovou poruchou, úzkostnou poruchou osobnosti, její naladění je i nadále depresivní. V běžném životě je naprosto nesamostatná, není schopna zvládat aktivity a činnosti běžného života. Je odkázána na pomoc syna ve všech směrech, včetně zajišťování základních existenčních potřeb. Žalobkyně trpí neustále bolestmi hlavy, nespavostí, celkovou slabostí, chronickým únavovým syndromem. Její imunitní systém je výrazně oslabený. S ohledem na aktuální psychický i somatický stav je nezbytně nutné, aby i nadále byla pod kontrolou a měla také zajištěnu veškerou péči, což jí umožňuje právě její syn a jeho rodina. Psycholožka rovněž uvedla, že aktuální psychický stav žalobkyně v době vyšetření byl stabilizovaný, ovšem nelze vyloučit stupňující se výkyvy jak v náladách, tak v jejích reakcích a při jakékoliv psychické zátěži lze očekávat celkové zhoršení zdravotního stavu. Jak výše uvedeno, skutkový stav ohledně celkového zdravotního stavu žalobkyně nebyl žalovaným zjištěn dostatečně a závěr žalovaného o tom, že zdravotní stav žalobkyně je stabilizovaný a že onemocnění žalobkyně není život ohrožující z podkladů, které jsou obsahem správního spisu, rozhodně neplyne. Závěr žalovaného, že zdravotní stav žalobkyně je stabilizovaný, je i závěrem nepřezkoumatelným. Pro účely posouzení podmínek udělení humanitárního azylu se žalovaný měl zabývat nejenom celkovým zdravotním stavem žalobkyně, ale měl vzít v úvahu i věk žalobkyně a další okolnosti, např. žalobkynin zmíněnou absenci jakýchkoliv sociální a rodinných vazeb v zemi původu a závislosti na synovi a jeho manželce, kteří žijí v České republice, a to závislosti nejenom po stránce finanční, ale, a to především v oblasti zajištění celkové péče o žalobkyni z důvodu její tvrzené nesoběstačnosti, kterážto souvisí právě s jejím neutěšeným zdravotním stavem. V této souvislosti nelze pominout ani tu závažnou okolnost, kterou žalobkyně v žalobě zmiňuje a uvedla ji i v rámci písemného vyjádření v průběhu správního řízení, že v souladu s vietnamskou tradicí se o staré rodiče mají postarat jejich děti a že ve Vietnamu nějaký systém péče o starší osoby v podstatě nefunguje. Ani v tomto směru si žalovaný neopatřil dostatečný skutkový podklad. Soud sdílí výhrady žalobkyně k tomu, že zpráva Mezinárodní organizace pro migraci o současné situaci ve Vietnamu, z níž žalovaný v daných souvislostech vycházel, je velmi obecná a žádné podrobnější informace o systému péče o starší nemocné osoby vůbec neobsahuje.

12. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil rozhodnutí žalovaného podle § 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s., v němž je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu.
13. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyni, která měla ve věci úspěch, prokazatelně v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 28. 4. 2020

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně